

AKADEMIKERE I REGIONERNE

FAGLIGHEDER I SPIL I FÆLLESSKAB

Det er en lille katastrofe hver gang, der sker jordforurening. En gang i mellem skyldes det en ulykke, nogle gange dumhed, andre gange uvidenhed. Mit fokus er, at vi skal løse det uanset hvad.

*Roman Karol Koscianski,
civilingeniør og ph.d.,
Region Sjælland*

NØRDEN DER PASSER GODT PÅ VORES DRIKKEVAND

Roman Karol Koscianski har arbejdet med hydrogeologi og geofysik i hele sit arbejdsliv. Han er dybt specialiseret i forurennet jord og grundvand, og det er tit ham, der bliver sendt ud, når der er problemer med jordforurening.

Roman Karol Koscianski har været bidt af geofysik og geologi, siden han som 18-årig i starten af 1970'erne begyndte på ingeniørstudiet i Krakow i Polen. Siden har han brugt det meste af sit arbejdsliv på at beskytte det europæiske grundvand og minimere vand- og jordforurening.

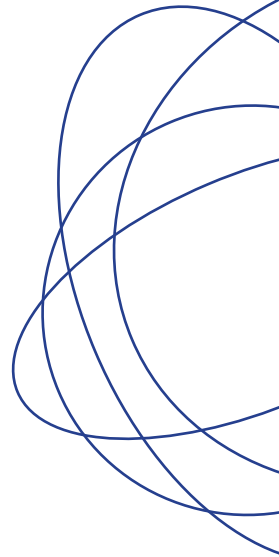
Han tegner med præcise streger på papiret foran sig en model af, hvordan man undersøger undergrunden under

en forurennet ejendom og finder løsninger, så grundvandet ikke lider skade. Og det er lige præcis det, der er kernen i hans arbejde som civilingeniør i Miljø og Ressourcer i Region Sjælland.

"Grundlæggende er det vores job at undersøge og afværge jord- og grundvandsforurening. Vi fokuserer især på de områder, der er udpeget som 'områder med særlig drikkevandsinteresse'. Omdrejningspunktet er at passe på jorden og grundvandet i regionen," forklarer han.

Hans afdeling sidder med alle jordforureningssager i regionens 17 kommuner.

Den offentlige indsats mod jordforurening ligger i regionerne, og den indeholder typisk flere faser: Til at begynde med indsamler regionen historiske oplysninger om aktiviteter på matriklen, som kan være årsag til jordforureningen. Derpå bliver der lavet en indledende undersøgelse på de grunde, der måske er forurenede. Viser de indledende undersøgelser, at der er forurennet, kortlægges grunden yderligere. De næste faser kan være en udvidet undersøgelse og efterfølgende oprensning af forurening. De vanskeligste af sagerne – de videregående undersøgelser – havner blandt andet på Roman Koscianskis skrivebord. Hans job er kort fortalt at

finde en løsning, når der er forurenet jord, så området bliver rensat eller lave foranstaltninger, så forureningen ikke breder sig.

Alvor i Lollands undergrund

Tag for eksempel med til Lolland, hvor Roman Kosciński de seneste år har haft en stor sag. Den sydlige del af øen har ikke mange drikkevandsboringer, så derfor er man dybt afhængig områderne med særlig drikkevandsinteresse på den centrale del af øen. Midt i et af disse områder ligger der en gammel ejendom, der tidligere har været mejeri. En rutinemæssig kontrol af jorden på ejendommen viste, at jorden var forurenet med chlorerede opløsningsmidler, som er en af de hyppige kilder til jordforurening og fx kan stamme fra midler, der bruges til at rense metaloverflader eller fra renserivirksomhed.

Sagen kunne være sluttet ved en rutineundersøgelse, men jo mere man un-

dersøgte, jo mere voksede sagen, og den landede på Romans bord.

Uskyldig vandboring var kanal for alvorlig forurening

"De indledende boringer på 8-10 meters dybde viste en forurening," forklarer han og tegner med ivrige streger på papiret foran sig en oversigt over ejendommen og jordlagene under og skriver 'sand', 'moræneler' og 'kalk'.

"Det atypiske og alvorlige var, at jo længere vi borede ned og tog prøver, jo højere var koncentrationen af de her chlorerede opløsningsmidler," forklarer Roman Kosciński, der sammen med kollegerne rykkede tættere på en forklaring, da det viste sig, at der var en gammel vandboring på ejendommen, som havde været brugt dengang, der var mejeri. Boringen var ikke sløjftet ordentligt, og det betød, at forureningen fra jordoverfladen havde direkte adgang dybt ned i undergrunden. Det

er alvorligt - og det er ekstra alvorligt, når forureningen ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser og tæt på boringer, som forsyner store dele af Lolland med drikkevand.

"Det er en stor og kompleks sag. Men i regionen er det vores opgave at finde løsninger på den, fordi vi har en politik i Danmark om, at vi skal have rent grundvand uden teknologisk behandling. Det er vores job at passe på vores allesammens drikkevand," forklarer Roman Koscianski og understreger, at der nu er taget grundigt hånd om at sikre grundvandet i sagen på Lolland.

Åben kultur og gensidig respekt

Roman Koscianski er 65 år og har før sit arbejde i regionen arbejdet flere steder i Europa. Han har undervist ingeniørstuderende i Polen, været projektleder for Miljøstyrelsen på flere projekter om vandressourcer og grundvandsbeskyttelse i Polen, Estland, Litauen og Rusland. Han har også været konsulent i grundvandsafdelingen i en stor

international virksomhed og været udstationeret et år for Danida og FN i Kosovo, hvor han blandt andet var teknisk rådgiver for Dansk Flygtningehjælp og hjalp med at vurdere og implementere vand- og spildevandsprojekter. Han var også ansat i 'United Nations Mission In Kosovo' hvor han arbejdede med planlægning af vandressourcer, forbedring af vandkvalitet og vandbeskyttelse.

Roman Koscianski har været ansat i Region Sjælland, siden regionen blev etableret i 2007, og før det var han ansat i først Roskilde Amt i to år og senere Storstrøms Amt i seks år. Det at arbejde netop i regionen er et bevidst valg for ham.

"Jeg oplever, at vi har en åben kultur og en gensidig respekt for hinandens faglighed - også på tværs af ledelse og medarbejdere. Det kollegiale samspil og vores samarbejde her er unikt. Vi har den højeste arbejdspladstrivsel i regionen," fortæller Roman Koscianski.

Han har de sidste ti år også været tilidsrepræsentant for ingeniørerne i regionen, og det er med til at give nye aspekter i jobbet.

"Jeg repræsenterer kollegerne og prøver at se nuancer og kompromiser. Det giver et andet blik på arbejdspladsen og en dybere forståelse for, hvordan det danske samfund er bygget op," forklarer han.

Specialist med kæmpe S

Da Roman Koscianskis tidligere chef skulle fortælle hans nye chef, hvordan han var, sagde han 'Roman er lidt en nørd'.

"Og det er rigtigt," konstaterer Roman Koscianski og smiler.

"Jeg er specialist, og jeg siger meget åbent, hvad jeg synes. Fx siger jeg ligegyldigt, at jeg ikke kan lide kedelige opgaver. Jeg kan godt lide de opgaver, hvor jeg ikke kan finde en løsning umiddelbart - for eksempel tunge forurenings-sager," forklarer han.

Jeg oplever, at vi har en åben kultur og en gensidig respekt for hinandens faglighed - også på tværs af ledelse og medarbejdere. Det kollegiale samspil og vores samarbejde her er unikt.

*Roman Karol Koscianski,
civilingeniør, ph.d.*

Det kræver et dybdegående kendskab til kemi, geologi og de processer og midler, der virker. "Det er dybt teknisk, og hvis man skal gøre det ordentligt, skal flere forskellige fag spille sammen. Jeg har arbejdet med geologi og geofysik i 40 år og har gennem 15 år lavet borer med mine egne hænder. Alle de erfaringer trækker jeg på i mit job i dag," siger han.

Hvis du bare følger andres tankegang, kan du ikke være kritisk

Der er nok et par konsulenter fra de store rådgivningsfirmaer, der har fået et gråt hår eller to af at arbejde sammen med Roman Koscianski.

"Hvis jeg kan se eller høre, at noget, de siger, er fagligt forkert, så siger jeg det højt. Jeg sætter den faglige barre højt. Når man er uddannet ingeniør, så skal tingene passe," siger han.

Når han læser sager, rapporter og redegørelser, foregår det også lidt omvendt. Roman Koscianski læser nemlig bagfra med bilagene først, så han selv kan danne sig et overblik, inden han hører, hvad rapporten konkluderer.

"Jeg kigger på bilagene, kortene og beskrivelserne og laver en konceptuel model i mit eget hoved, og først derefter læser jeg deres konklusioner. Hvis du bare følger andres tankegang, kan du ikke være kritisk," siger Roman Koscianski.

Hans tilgang betyder, at fejl bliver opdaget og at regionen i sidste ende bruger pengene rigtigt. Og et af vilkårene i jobbet er, at der skal prioriteres benhårdt i ressourcerne, forklarer han. De omfattende, dybe borer kan koste 0,5 million kroner at lave, og det er et stort indhug i et budget på omkring 30 millioner kroner om året.

Ung familie med flydende dieselolie under gulvet

Nogle jordforureningssager handler om landejendomme som den på Lolland, andre omhandler huse midt inde i et

byområde. Dem har Roman Koscianski også. Han blev fx kaldt ud til en ung familie i Greve, der lige havde købt hus. De skulle lægge nyt gulv i en del af huset, men da de brød det gamle gulv op, kunne de kigge ned på hundredevis af liter flydende dieselolie.

Og sådan er det bare med mange gamle olietanke, fortæller han. De ligger gravet ned som tikkende bomber, og pludselig lækker de med omfattende jordforurening til følge.

Men bliver man ikke vred over folks tankeløshed, når man har brugt 40 år af sit arbejdsliv på at bekæmpe og rydde op efter omfattende skader af jordforurening?

"Det er en lille katastrofe hver gang, der sker jordforurening. En gang i mellem skyldes det en ulykke, nogle gange dumhed, andre gange uvidenhed. Mit fokus er, at vi skal løse det uanset hvad. Hvordan vi skal løse det, finder vi ud af fra tilfælde til tilfælde. Men vi skal løse det – også selvom vores midler til arbejdet er beskedne," siger Roman Koscianski.

Hvis du bare følger andres tankegang, kan du ikke være kritisk.

*Roman Karol Koscianski,
civilingeniør, ph.d.*

Jeg vidste, at hvis jeg skulle finde arbejde inden for mit eget fag, så skulle jeg lære dansk.

*Roman Karol Koscianski,
civilingeniør, ph.d.*

**Kort om
Roman Karol Koscianski**

- Uddannet civilingeniør M.Sc. i 1976 fra Universitet for Minedrift og Metallurgi i Krakow, Polen og ph.d. i 1985 fra Teknisk Universitet i Poznan, Polen.
- Ansat som konsulent i Regional Udvikling, Miljø og Ressourcer i Region Sjælland siden 2007. Før det ansat i Storstrøms Amt.
- Har tidligere arbejdet som miljøkonsulent i Roskilde Amt, som projektleder i Krügers grundvandsafdeling og som lektor og adjungeret professor på Teknisk Universitet i Poznan, Polen.
- Oversatte i 1994 Ryszard Kapuscinskis bog 'Imperiet' fra polsk til dansk.

De skrev, at jeg havde gjort en forskel

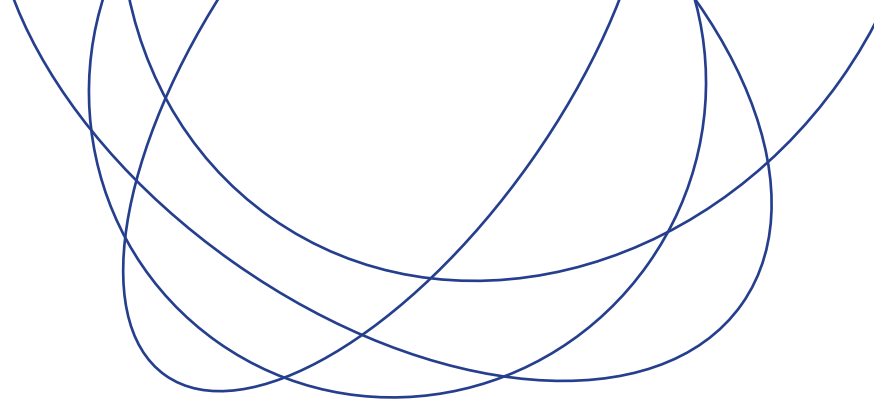
I sagen fra Greve blev det Roman Koscianski, der som repræsentant for regionen måtte rage kastanjerne ud af ilden og finde ud af, hvem der skulle gøre hvad.

"Vi holdt et møde, da sagen havde kørt i halvandet år mellem familien, kommunen og forsikringsselskabet, og familien var meget påvirket af det hele," husker han.

"Efter mødet kom der styr på tingene. Kommunen gik med på at betale for familiens genhusning, forsikringen betalte for at fjerne det gamle hus og bygge et nyt. Og vi i regionen stod for at rense grunden op og fylde ren jord på," forklarer han.

Da først planen var lagt, gik det hurtigt: Et år efter kunne familien med de to små børn flytte ind i et nyt hus på deres grund. Og her plejer historien så at slutte for regionen. Men ikke denne gang. Kort efter kom der nemlig et brev fra familien stilet direkte til Roman Koscianski:

"De skrev, at de var meget glade for mit engagement, og at de havde stået i en uafklaret situation, hvor de ikke kunne komme videre. At jeg havde gjort en forskel. Det betød da meget, at få sådan et brev." ●

KOLOFON

Udgivet af **Danske Regioner** og **Akademikerne**

Danske Regioner

Dampfærgevej 22
2100 København Ø
www.regioner.dk
Kontakt: David Sembach
dse@regioner.dk

Akademikerne

Nørre Voldgade 29
1017 København K
www.akademikerne.dk
Kontakt: Ellen Gydesen
elg@djoeef.dk

Redaktion og tekst: Tonsberg Tekst

Fotos: Jacob Nielsen

Lay-out: Falk og musen

Tak til alle medvirkende i
regionerne.